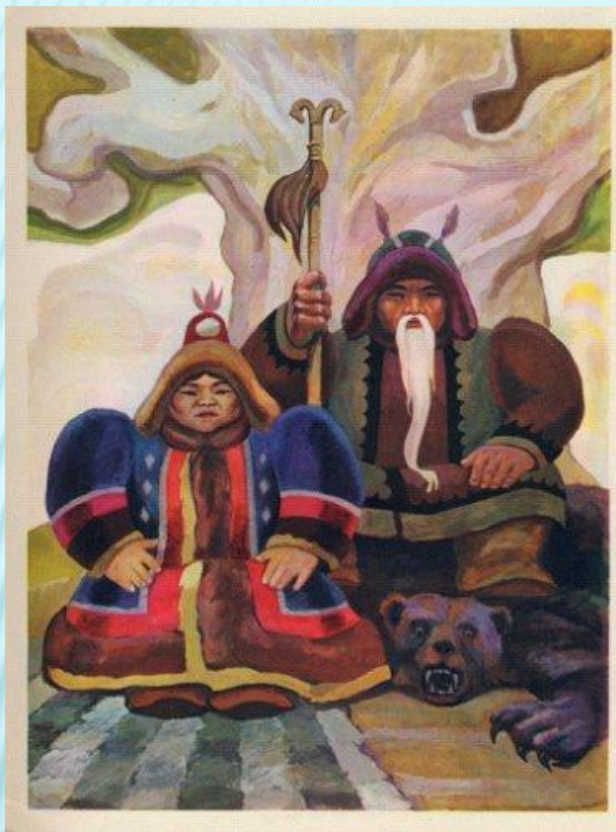

Аабыы уруога

ОЛОНХО

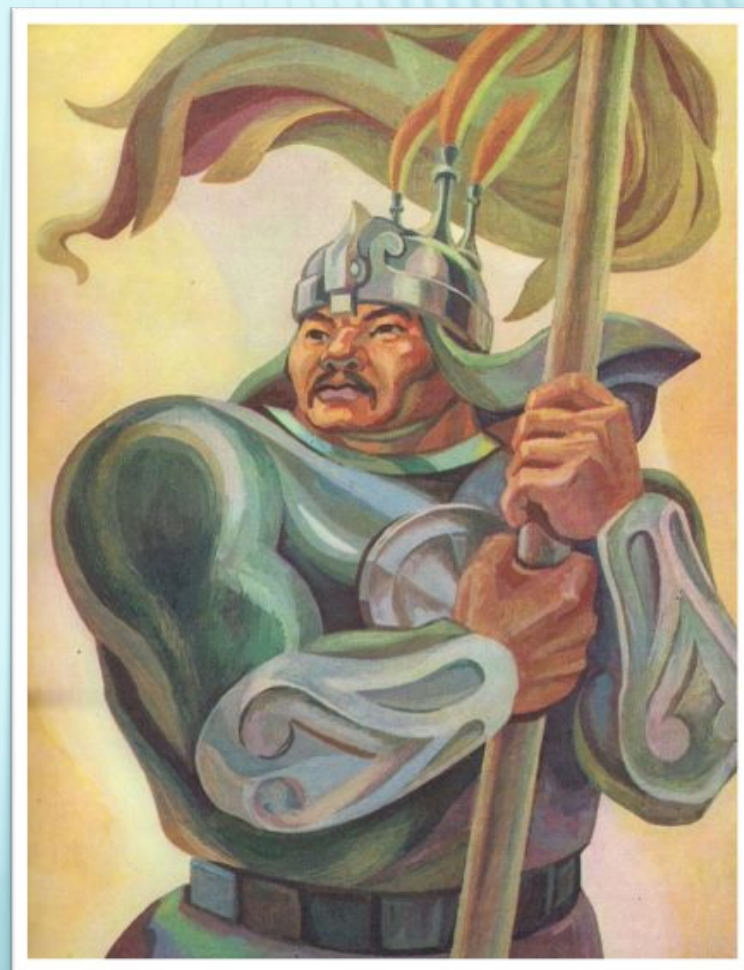

Олонхо- саха фольклорун саамай үрдүкү жанра. Олонхоҕо былыргы сахалар олохторун туһунан кэпсэнэр, бухатыырдар мүччүргэннээх сырыыларын туһунан кэпсэнэр. Олонхо хас да күн толоруллар.

ДЬУЛУРУЙАР НЬУРГУН БООТУР

Саха саамай чулуу олонхотунан П.А. Ойуунускай суруйбут олонхото Дьулуруйар Ньургун Боотур буолар. 2005 сыллаахха Юнеско быһаарыытынан «шедевр устного нематериального наследия человечества» буолбут. В.В.Державин тылбааһынан тахсыбыт. Дьулуруйар Ньургун Боотур олонхо английскай, французскай омук тылларыгар тылбаастанан тахсыбыт.

ВЛАДИМИР МИХАЙЛОВИЧ НОВИКОВ-КУННУК УУРАСТРАП (1907-1990)

Саха республикатын народнай поэта Владимир Михайлович Новиков-Куннук Уурастыырап 1907 с. Ыам ыйын 9 күнүгэр Амма улууһугар төрөөбүтэ Аатырбыт олонхоһут Чээбий (Т.В.Захаров) сабыдыалынан саха тылынан уус-уран айымньытын эйгэтигэр үөскээбитэ. Ол кэлин кини “Тойон Дьаҕарыма” олонхону суруйарыгар буолбута.

Бастакы хоһооно «Соҕотох хахыйах» «Чолбон» сурунаалга 1927 с. Бэчээттэммитэ.

Бастакы кинигэтэ «Уһуктубут кыраайга» 1932 с. Тахсыбыта. Ол кинигэбэ кирибит хоһооннор норуот ырыалара буолбуттара. Кини сахалыы, нууччалыы 30-тан тахса кинигэни бэчээттэппитэ.

НУОБЛАДЫН КУГАС АТТААХ ТОЙОН ДЬАБАРЫМА БУХАТЫЙР

Урсун- ыраахтан эбэтэр харанаба чуолкайа суох
көстөр ыраах.

Толомон- бөдөн, талыы.

Онкумал-сүөһү бүлгүнүттэн саннын унуобар
диэри.

Боскуйа- кэбиһиилээх кыра от.

Таабылаах- дьүдьэйбит.

Онобос-ох.

Чаачар-булт сэбин чааһа.

Бүрэ- киһи харабар бырабыллыбат, көрүнгэ суох.

